

Skovsø Å øvre del projekt 2014

Slagelse Kommune har sammen med en lang række lodsejere restaureret mere end 50 km vandløb de sidste ti år. Det har medført en klar forbedring af vandløbstilstanden generelt set. Der er kommet flere smådyr i vandløbene, og naturen har fået et løft uden forringelse af afvandingen.

Projekterne er gennemført på frivillige aftaler med lodsejerne, og alle udgifter er bekostet af Slagelse Kommune.

Skovsø Å

Skovsø Å er restaureret på flere delstrækninger de seneste ti år, men vandløbet er stadig påvirket af stor sandvandring, som forringer leveforholdene for fisk og smådyr. Skovsø Å løber fra Eickstedtlund i den østligste del af kommunen nord om Slagelse by. Skovsø Å er 9.492 m langt, hvorefter det bliver til Gudum Å, som løber ud i Tude Å øst for Havrebjerg. Vandløbet har i udspring en bundbredde på ca. 0,60 m, og ved udløb i Tude Å er vandløbet 2,8 m bredt. Vandløbet er offentligt og vedligeholdes derfor af Slagelse Kommune, men ejes af lodsejerne.

I 2014 har kommunen valgt at udarbejde et projektforslag på strækningen ca. 100 m opstrøms Grøftevejbroen til Firhusevejbroen. Vandløbsmyndigheden har ved flere tilsyn konstateret, at strækningen er delvist tilsandet. Derved er levesteder for smådyrsfaunaen forringet, og der er for få skjulesteder/gydemuligheder for ørreder, som også foretrækker stenbund. De aflejrede materialer giver desuden en potentiel risiko for tilsanding af stenbund og gydebanks nedstrøms og skal derfor fjernes. I projektet vil vandløbsbunden ikke blive hævet, og der vil derfor ikke blive en forringelse af afstrømningsforholdene. Der forventes derimod, at der vil blive en svagt forbedret afstrømning.

Vandløbsstrækningen har på nuværende tidspunkt et rimelig god tilstand, men lever ikke helt op til sit potentiale. Vandløbet er gennem de sidste ti år flere gange målt til en vandløbstilstand på DVFI 6, og denne tilstand må ikke forringes. Ved de seneste målinger har tilstanden været DVFI 5. Ved at gennemføre dette restaureringstiltag forventes strækningen at kunne opnå DVFI 6 igen. På den måde opnås både god vandløbstilstand, og samtidig undgår kommunen yderligere krav til forbedring af vandløbet med de kommende vandplaner.



Skovsø Å fra Grøftevejbroen

DVFI

DanskVandløbsFaunaIndeks er metoden til at bedømme et vandløbs tilstand ud fra forekomsten af smådyr i vandløbet.

Tilstanden angives med et heltal fra 1-7. DVFI 1 er et meget ringe vandløb, mens DVFI 7 er vandløb med meget god tilstand.

Restaureringsprojektet

Restaureringsprojektet i Skovsø Å øvre del omfatter strækningen fra st. -200 til st. 2.630 (fra Grøftevejbroen til Firhusevejbroen).

Formålet med projektet er at sikre bedre vilkår for både smådyr og fisk. Projektet sigter mod at give vandløbet en større fysisk variation, som giver flere levesteder for dyr og planter. Dermed øges vandløbets biodiversitet, og vandløbstilstanden forbedres.

Der er tidligere udført projekter i området. Disse projekter vil der selvfølgelig blive taget hensyn til i projektet. Faldforhold og fysisk karakter i vandløbet ændrer sig over projektstrækningen. Derfor er det forskellige virkemidler, der vil fungerer forskellige steder og have den ønskede effekt. Som det ses af forslaget er vandløbet grundigt gennemgået og skiftende virkemidler foreslået alt efter de forskellige fysiske forhold i vandløbet.

Projektet sigter mod at bevare de eksisterende afstrømningsforhold. Afstrømningsevnen for vandløbet er fastlagt ved en Q/H kurve. Det vil sige, at vandløbet skal kunne aflede en vis mængde vand (Q) ved en given vandspejlshøjde (H). Der vil blive udført Q/H målinger både før og efter projektet for at sikre, at regulativet er overholdt. Målingerne vil med tilhørende beregninger blive tilsendt de involverede lodsejere.

Projektforslaget er for overskuelighedens skyld delt op i to delstrækninger. Delstrækning 1 starter opstrøms Grøftevejbroen og slutter ved Dævidsrødbrøen. Delstrækning 2 starter fra Dævidsrødbrøen og slutter ved Firhusevejbroen.



Kort 1: Oversigtskort over den samlede projektstrækning i Skovsø Å.

Delstrækning 1 Grøftevejbroen til Dævidsrødbroen (st. -200 – 1.190)

Strækningen har skiftende faldforhold og bundforhold. Hvor faldforholdene tillader det (større end 2 ‰), skal vandløbsbunden udskiftes (blå linje på kort). Bunden opgraves i et 20 cm tykt lag og erstattes af groft stenmateriale bestående af en blanding af sten i størrelsen 16-150 mm. Vandløbsbunden hæves ikke i forhold til regulativet – substratet udskiftes blot. Det opgravede materiale spredes ud i 10 m randzonen, og der planeres/tilsås om nødvendigt. Hvor faldforholdene er ringere end 2 ‰, er der i dag et lag af sand/mudder. Dette lag afgraves forsigtigt til fast bund og spredes ud i et tyndt lag på de nærliggende arealer (rød linje på kort). Sand og mudder hæmmer afvandingen og bidrager ikke positivt til DVFI værdien.

Umiddelbart efter Grøftevej anlægges et sandfang (brun prik på kort). Dette sandfang skal opfange sand/mudder og dermed bidrage til at beskytte vandløbet i fremtiden. Sandfanget vil blive driftet af Slagelse Kommune i fremtiden. Lodsejer og Slagelse Kommune aftaler drift og vedligeholdelse. Forslag til adgangsveje er markeret med gul linje. Let beskæring af træer vil være nødvendigt for gennemførelse af projekt. Der vil desuden blive plantet enkelte grupper af skyggegivende beplantning på strækninger med meget rørskov.



Kort 2: Kort over delstrækning 1

Delstrækning 2 Dævidsrødbroen til Firhusevejbroen (st. 1.190 – 2.630)

Strækningen har meget skiftende faldforhold. Der er allerede anlagt et sandfang, der skal tømmes før og efter projekt (grøn prik på kort). Ved gode faldforhold opgraves bunden i et 20 cm tykt lag og erstattes af groft stenmateriale bestående af en blanding af sten i størrelsen 16-150 mm (blå linje på kort). Vandløbsbunden hæves ikke i forhold til regulativet – substratet udskiftes blot. Det opgravede materiale spredes ud i 10 m randzonen, og der planeres/tilsås om nødvendigt. Hvor faldforholdene er ringere end 2 ‰, er der i dag et lag af sand/mudder. Dette lag afgraves forsigtigt til fast bund og spredes ud i et tyndt lag på de nærliggende arealer (rød linje på kort).

På strækning med grøn signatur er bunden stenet med gode faldforhold. Bunden er dog sammenkittet af sandpartikler, og her skal bundmaterialerne løftes op og sandet skylles ud. Der vil blive tilført et tyndt tilskudslag af gydegrus som erstatning for sandet. Bundkoten vil derved ikke blive hævet med opstuvning til følge. Lige før Firhusevej skal der anlægges et midlertidigt sandfang. Sandfanget skal opfange materialer fra projektarbejderne. Sandfanget sløjfes året efter, at projektet er afsluttet. Dette gøres for at sikre at nedstrøms strækninger ikke tilsandes af arbejdet i vandløbet.



Kort 3: Kort over delstrækning 2

Generelt

Restaureringsprojektet gennemføres og bekostes af Slagelse Kommunes pulje til forbedring af vandløb. Kommunen sikrer reetablering af de vandløbsnære arealer efter projektets gennemførelse. Køreveje og oplagsplads aftales med lodsejere. Kørespor og evt. skader i randzonen eller græsmark udbedres. Arealer brugt til kørsel kompenseres økonomisk.

Projektet forventes ikke at bidrage til forøgede driftudgifter for Slagelse Kommune.

Projektet gennemføres med accept fra alle lodsejere. Projektet har været i otte ugers offentlig høring, hvorefter det endelige projektforslag med evt. rettelser skal godkendes med fire ugers klagefrist (jf. vandløbslovens bestemmelser).

Projektet udføres september – oktober 2014.

Projektet gennemføres af Teknik og Miljø, Slagelse Kommune. Kontaktperson er biolog/projektleder Lars Gaarn, som kan kontaktes på telefon 58 57 33 29 eller mail lagaa@slagelse.dk